

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำทางการตลาดกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน
จำแนกตามส่วนงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดวงกมล นีรพัฒน์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

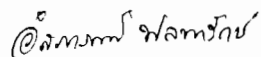
คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ดวงกมล นีรพัฒน์กุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

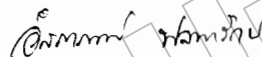

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.อิสราภรณ์ พลนารักษ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

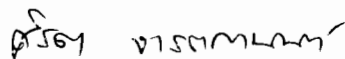
.....ประธาน
(ดร.ธวัช ทัฬหกุล)

.....กรรมการ
(ดร.อิสราภรณ์ พลนารักษ์)

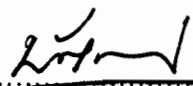

.....กรรมการ
(ดร.พรปรวีณ์ ชาญสุวรรณ)

.....กรรมการ
(ดร.ศิรดา จารุตนานนท์)

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี นนทศักดิ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2554

ประกาศคุณูปการ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อิศราภรณ์ พลนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์นี้ที่กรุณาใช้เวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ทุกครั้งที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องก่อให้เกิดการเรียนรู้ สำหรับข้าพเจ้า คำปรึกษาและคำแนะนำจากท่านอาจารย์เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าจะจดจำไปตลอด และขอกราบขอบพระคุณ ดร. ธนรัช ทัพมงคล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. พรปรวีณ์ ชาญสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ความรู้และเสนอแนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้านำความรู้และคำแนะนำของท่านอาจารย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อไป รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ศิรดา จารุตกานนท์ ที่ได้ใช้เวลาในการเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้และความเมตตา จนข้าพเจ้าสามารถสำเร็จการศึกษา ในที่สุด

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ นางสาวปัทมาพร พ่วงงามพันธุ์และนางสาวมัลลิกา พ่วงงามพันธุ์ที่ให้การช่วยเหลือทางด้านข้อมูล และขอขอบคุณนางสาวพิมพ์ชนก บุญมาตต์และนางสาวประนอม สุภาพ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่คอยห่วงใยข้าพเจ้ามาโดยตลอด และขอบคุณน้องสาวที่เป็นกำลังใจเสมอมา รวมถึงนางสาวธมนวรรณ ป้อมสนาม เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้

ดวงกมล นีรพัฒน์กุล

52920261: สาขาวิชา: บัญชี; บช.ม. (บัญชี)

คำสำคัญ: ความเป็นผู้นำทางการตลาด/ การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน/ บริษัท
จดทะเบียน/ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ควมกมล นีรพัฒนกุล: ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำทางการตลาดกับการเปิดเผย
ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
(RELATIONSHIP BETWEEN MARKET LEADERSHIP AND SEGMENT DISCLOSURE OF
THE LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: อิศราภรณ์ พลนารักษ์, บช.ค., พรปรวีณ์ ชาญสุวรรณ, บช.ค., 123 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็นผู้นำทางการตลาด
ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโต
ความสามารถในการทำกำไรและผลตอบแทนของหลักทรัพย์กับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตาม
ส่วนงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการวิจัยนี้ใช้ขนาดของกิจการ
และประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานการเงิน
ประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัท ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2553
รวม 760 ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้มีการทดสอบเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบความแตกต่างของการ
เปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุและการทดสอบครุสคัล – วิลลิส

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับการเปิดเผย
ข้อมูลตามส่วนงานที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 50 กำหนดให้เปิดเผยไว้ค่อนข้างน้อย ความเป็นผู้นำทาง
การตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน อธิบายได้ว่า
บริษัทที่มีความเป็นผู้นำทางการตลาดสูงมีระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานสูง เพื่อ
สร้างความน่าเชื่อถือต่อนักลงทุน ทั้งนี้ไม่พบว่าอัตราการเจริญเติบโต ความสามารถในการทำกำไรและ
ผลตอบแทนของหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน
กิจการขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานสูงกว่ากิจการขนาดเล็ก
นอกจากนี้ พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน
การทดสอบเพิ่มเติมพบว่า บริษัทในกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมี
ระดับการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามส่วนงานแตกต่างจากระดับการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามส่วนงานของ
บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม

52920261: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC (MASTER OF ACCOUNTING)

KEYWORDS: MARKET LEADERSHIP/ SEGMENT DISCLOSURE/ THE LISTED
COMPANIES/ THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

DUANGKAMON NEERAPATTANAKUN: RELATIONSHIP BETWEEN MARKET
LEADERSHIP AND SEGMENT DISCLOSURE OF THE LISTED COMPANIES IN THE
STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ADVISORY COMMITTEE: ISSARAPORN
PHOLNARUKSA, Ph.D., PHORNPRAVEE CHANSUWAN Ph.D., 123 P. 2011.

The purpose of this study was to examine the relationship between the market leadership, the operational characteristics and performance of the company including growth rate, profitability and securities return and the segment disclosure of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. Firm's size and industry type were used as control variables in this research. The secondary data was collected from financial statements and 56-1 form during 2006 – 2010, totally 760 listed companies. This study has additional test to compare the difference of segment disclosure of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand among industry types. The statistical methods used for testing hypotheses were multiple regression analysis and Kruskal – Wallis H Test.

The research found that the listed companies in the Stock Exchange of Thailand have low disclosure level of segment information under the requirements of Thai Accounting Standard No.50 (TAS 50). The market leadership was positively related to disclosure level of segment information. It was explained that the firms which have highly level of the market leadership have highly disclosure level of segment information for increasing trust to investors. However, growth rate, profitability and securities return were not related to disclosure level of segment information. Large listed companies have higher disclosure level of segment information than small listed companies. Moreover, it found that industry type affecting disclosure level of segment information. Additional test, it found that companies which were in industry of raw materials and industrial products and industry of the consumer goods have different disclosure level of segment information from other industry types.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การพัฒนามาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน.....	9
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน.....	24
ลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลประเภทต่าง ๆ.....	31
ลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน.....	35
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	50
รูปแบบการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
ตัวแปรและการวัดค่า.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	57
ตัวแบบทดสอบและรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิด.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิจัย.....	62
การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	62
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็นผู้นำทางการตลาดและปัจจัยคุณลักษณะ ด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนก ตามส่วนงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	68
การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่าง กลุ่มอุตสาหกรรม.....	90
5 สรุปและอภิปรายผล.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	103
งานวิจัยในอนาคต.....	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก	112
ภาคผนวก ข	115
ภาคผนวก ค	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างของรายการที่กำหนดให้เปิดเผยตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 24 และ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 50.....	22
2	กรอบแนวคิดงานวิจัย (Research Framework) ที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในอดีต.....	43
3	สรุปรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิด.....	59
4	จำนวน ร้อยละของบริษัทสำหรับรายการที่กำหนดให้เปิดเผยตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 50 (n = 760)	63
5	จำนวน ร้อยละของบริษัทและสถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน จำแนกตามส่วนงานและระดับการเปิดเผยข้อมูล (n = 760)	65
6	สถิติเชิงพรรณนาของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานแยกตามกลุ่ม อุตสาหกรรม (n = 760)	67
7	สถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน ปัจจัยความเป็นผู้นำทางการตลาด ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (n = 760)	69
8	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของ ตัวแปรอิสระ ตัวแปรควบคุมและตัวแปรตาม ปี 2549 ถึงปี 2553 (n = 760)	72
9	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็น ผู้นำทางการตลาด ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกับ การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน โดยมีขนาดของกิจการและ ประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม.....	73
10	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็นผู้นำทาง การตลาด ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกับการเปิดเผย ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน โดยมีขนาดของกิจการเป็นตัวแปรควบคุม.....	77
11	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็น ผู้นำทางการตลาด ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกับ การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน โดยมีขนาดของกิจการเป็น ตัวแปรควบคุม แยกตามประเภทอุตสาหกรรม.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 การเปรียบเทียบผลการทดสอบของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเป็นผู้นำทาง การตลาด ปัจจัยคุณลักษณะด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานกับการเปิดเผย ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน.....	87
13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ($n = 760$) .	91
14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามส่วนงานของบริษัท ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยใช้สถิติทดสอบครุสคัล – วอลลิส (Kruskal – Wallis H Test)	93
15 ค่า P-value ของสถิติทดสอบ Mann - Whitney U Test ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ตามส่วนงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	94
16 แสดงค่า Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระ.....	119
17 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทและดัชนีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน จำแนกตามส่วนงานตามประเภทอุตสาหกรรม ($n = 760$)	121

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 แนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน.....	66
3 Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อน.....	116
4 Normal Probability Plot ของค่าความคลาดเคลื่อน.....	117